

Učiteljski Tovarjš

Stanovsko politiško glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franciskanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pos. UJU plačuje list s članarino. Oglašje po ceniku in dogovoru, davček posebej. Pošt. šte. rač. 11.197. Telefon 3112.

Gmotni po ožaj rode- žels ega učitelstva.*

V času, ko se kujejo zakoni s katerimi se nam odmerja naš kruh morda za daljšo dobo bi bilo pač umestno in zelo potrebno, da se oglašimo i mi, ki nam je naloženo najtežje delo v našem poklicu z največjim trpljenjem in odrekanjem — mi — podeželsko učitelstvo.

Zakaj ta povdarek. Res, da ni razlike med učitelstvom ne po študiju, ne v organizaciji; v teh dveh točkah smo enaki. Vsi smo usposobljeni za isto delo vsi smo tudi enakovredni člani stanovske organizacije — v tej celo steber — toda vključ vsemu smo mi podeželani nekaki pastorki našega stanu.

Mislím namreč na te razne razrede, po katerih se nam odmerjajo draginjske doklade in stanarine. Pretehtajmo razloge, ki upravičujejo, da prejema učitelj na deželi nižjo draginjsko doklado kot njegov enako stari tovariš v mestu! Edini stvarni razlog je ta, da je določeno šablonsko »v tem kraju pripada ta draginjska doklada, v tem pa ta«. In nihče ne smatra za potrebno pretehtati in ugotoviti kakšna je dejanska razlika v življenjskih potrebah. Če bi ugotovili to, bi se pokazalo ravno nasprotno.

Predvsem podčrtam dejstvo da so naši prejemki skrajno pičli v splošnem. Pribijem pa tudi, da se danes na deželi ne živi niti za eno paro ceneje in ne lažje kot v mestu, ampak nasprotno, ker ni niti prilike postranskega zaslužka. In čim oddaljenejši je službeni kraj tem dražje živiš. Samo par primer:

a) Hrana:

Vse življenske potrebščine: meso, mast, olje, riž sladkor, celo krompir in fižol je v zadnji gorski vasi po isti ceni kot v Ljubljani, Celju ali Mariboru — samo še kvalitativno slabše vsako zase nekatere stvari pa so celo dražje. Abonirana hrana je precej dražja in slabša po deželi kot v mestu. Do čim dobiš n. pr. v Celju dobro abonirano kosilo za 7-50 Din s kruhom, ga plačuje učitelstvo po (deželni) vseh po 10 Din brez kruha, pač pa z večjim refrenom: »vsak dan krompir, vsak dan krompir, od nedelje do nedelje!«

b) Obleka:

Mar porabimo iste na deželi po umazanih, neprimernih šolskih lokalih manj kot v mestu? In kje si bolj izpostavljen kritiki? Preprosto ljudstvo, preprost otrok sodi še bolj po obleki kot v mestu in nikoli ne boš nikjer tako hitro izgubil ugleda zaradi svoje zunanosti kot ravno na deželi. Čevljev po trga podeželski učitelj ravno še enkrat toliko zaradi slabih in dolgih poti.

* Poročilo Litijskega učiteljskega društva.

c) Stanovanje:

Poglejmo še to! Ljudem na deželi ne pride niti na um, da bi pokazali učitelju ali učiteljici kadar išče ta stanovanje, kaj drugega kot podstrešno luknjo, ki največkrat ne zasluži imena sobica. Poznam slučaje, ko stoji cela nadstropja parketiranih sob prazna, učitelstvo pa se stiska v podstrešju. Zakaj? »Te sobe so za kakega boljšega gosta.« To se pravi, kdor jih lahko plača. Vsak že v naprej ve da učitelj ali učiteljica težko plača preko 100 Din mesečno za prazno sobo.* Da bi dobila učiteljica sobo ali recimo stanovanje s kuhinjo, na kar bi imela pač kot človek pravico, to bi se smatralo za neumnost. Če pa se slučajno kateri posreči, da dobi stanovanje, ni prav nič ceneje kot v Ljubljani.

d) Zdravje in bolezen:

Če zbolí tovariš v mestu, ga odpelje, če ni drugače — rešilni voz v bolnico, in ga ne stane nič. Isti slučaj obolenja stane podeželskega učitelja par sto dinarjev: zdravnik, katera moraš poklicati, voz do kolodvora itd. V najslabšem slučaju pa zdravnika niti ne

* V mestu je soba od 500 do 800 Din, stanovanje od 800 do 1500 Din mesečno.

upaš klicati — ker imaš prazen žep! Vsak slučaj bolezní stane na deželi gotovo 100% več kot v mestu ko je vse pri rokah.

e) Izobrazba:

Ako nečeš izostati vsaj za dnevne novice in tok časa, naročiš si vsaj dva mesečnika, to je 50 Din mesečno. Najdejo te pa še vsi založniki, ki vedo, da trpiš duševno lakoto tam za gorami in ti delajo skomine po lepem čitvu. V časopisu je objavljen koncertni in gledališki program. Vse le za skomine. Kje imaš denar, da bi ga trosil še za knjige, koncerte, gledališča. Za vstopnino bi še, ali pot do tja, prenočišče itd.

Ali je čudno, če se poraja misel — glej tovariš v mestu ima vse to na razpolago, kar bi mene stalo X Din.

Vse to so razlogi, da je upravičeno zahtevati enake draginjske doklade za vse učitelstvo, ker je že zdavnaj minul čas, ko je bilo življenje na deželi ceneje kot v mestu.

Za izredna odročna službena mesta, kjer imajo službojoči res izredno drage življenske razmere vsled oddaljenosti, pa naj se nakazujejo posebne doklade.

Ako se že morajo odredi vsem ugodnostim, naj imajo vsaj za to primerno doklado.

D. Pokojnine.

22. Pokojnina znaša po dovršeni službeni dobi 100% zadnjih celokupnih prejemkov.

23. Pokojnina se izenačuje in se zvišajo avtomatsko če se zvišajo prejemki aktivnih nameščenec.

24. Ako je bil nameščenec upokojen po najmanj 20 letih efektivne službe, je njegov zasebni zaslužek ali dohodek iz premoženja brez pravnega pomena za izmero pokojnina.

25. Pokojnina se izplačuje v polni izmeri tudi v inozemstvu, ako obstoja v tem oziru reciprociteta z dotično državo.

26. Vsi državni upokojenci, ki imajo zakonito pravico do pokojnina, se po službeni dobi in po položaju, ki so ga imeli v aktivni službi, prevedejo na prejemke novega zakona.

27. Ako je bil nameščenec vsled bolezní več kakor eno leto odsoten od službe, se začasno upokoji, trajna upokojitev pa sledi, ako se delazmožnost ne povrne v teku naslednjih petih letih, ali če je bolni nameščenec dosegel 60. leto starosti.

Prednjo spomenico je Zveza predložila vsem odločujočim činiteljem s prošnjo naj v njej vsebovana načela upoštevajo pri končni redakciji novega uradniškega zakona.

Načela službene pragmatike.

Dne 17. marca je odbor Zveze sklenil, da se kot skupno načelno stališče vseh v Zvezi državnih nameščenecv za Slovenijo v Ljubljani organiziranih strokovnih društev odobri naslednja načela:

A. Splošno.

1. Službena doba znašaj od 30 do 35 let, oziraje se pri tem na izobrazbo in napornost službe.

2. Pravica do pokojnina se pridobi najkasneje po pretku 10 let efektivne službe.

3. V službi onemoglemu nameščenecu se prišteje 10 let za odmero pokojnina.

4. Reaktivacija na nižji položaj ni dopustna.

5. Dobro kvalificiranim služiteljem naj se nudi možnost, da napredujejo v skupino zvančnikov, zvančnikom pa v skupino nižjih uradnikov.

6. Ocena naj se glasi: odlično, dobro, povoljno, slabo.

7. Strokovni izpiti naj se načeloma polagajo na sedežih banovinskih uprav.

8. Sistemizirana mesta naj se ne zasedajo z dnevičarji.

9. Ob novi prevedbi naj se izravnava na vzgor neenakosti in zapostavljenja iz prevedbe iz 1923. leta.

B. Prejemki.

10. Prejemki državnih nameščenecv so sestavljeni iz osnovne in položajne plače ter stanarine. Draginjske doklade odpadejo, sedanje draginjske razmere pa se upoštevajo pri odmeri plače in zlasti stanarine.

11. V prvi razred stanarine naj se uvrsti tudi mesto Maribor in Murska Sobota.

12. Omožene državne nameščenke dobivajo polne prejemke.

13. Po smrti aktivnega ali upokojenega državnega nameščenca se izplača svojem ali oskrbovateljem brez formalnosti in omejitve posmrtnina v znesku polnih trimesečnih prejemkov.

14. Zadnji aktivni prejemki gredo do konca onega meseca, v katerem je dobila pristojna blagajna nalog za izplačilo pokojnina.

15. Nameščenec ali upokojenec ni dolžan povrniti prejemkov, ki so se mu brez njegove krivde pomotoma izplačali.

C. Ugodnosti.

16. V mestih, kjer je večja draginja živili in stanarin, naj se iz javnih sredstev podpirajo nabavljajalne in stanovanjske zadruge.

17. Predujmi na plače naj se zopet uvedejo.

18. Državnim nameščenecem in upokojencem gre na državnih prometnih napravah 50% popusta na vozni cenah brez omejitve, rodbinam nameščenecv in upokojencv pa isti popust 12krat na leto.

19. Nameščenecem in upokojencem ter njihovim rodbinam gre brezplačno oskrba v vseh javnih bolnicah; kjer so različni oskrbovalni razredi, gre uradnikom II. razred.

20. Zdravniška izpričevala ki jih rabi državni nameščenec po tem zakonu, so takse prosta; izdajajo jih državni (banovinski) zdravniki brez pravice do honorarja.

21. Nižji nameščenci naj dobijo za izvrševalno službo brezplačno službeno obleko.

LISTEK

Tretje leto Mladinske Maticice.

Mladinska Matica pripravlja svoje tretje publikacije. To se pravi, da ima že pripravljene za tisk in čaka samo še končnega rezultata subskribcije, da bo mogoče določiti naklado. Oglejmo si malo te štiri sveže poganke, ki jih je pognalo letos to mlado literarno podjetje naše organizacije.

»Kresnice« bodo letos ne samo obsežnejše od lanskih, ampak tudi pestrejšje v čitvu in ilustracijah. Iz njihove bogate vsebine velja posebno omeniti poučni članek o našem dolenskem romarju Janezu Trdini za stoletnico njegovega rojstva. Trdina je bil eden tistih redkih pisateljev, ki so pisali iz naroda za narod. Po pravici ga prištevamo k našim največjim narodnim pripovednikom. Trdinov samonikli, krepki slog je močno vplival tudi na Cankarja in je tako posredno in neposredno silno obogatil naš jezik. Kljub vsemu temu je ostal Trdina skoro pozabljen ter je prav, da ga spozna mladina vsaj ob njegovem jubileju rojstva. Iz njegovih »Bajk in povesti o Gorjancih« prineso »Kresnice« eno najkrajših, pa nemara najlepših, da bodo naši mladi naročniki vsaj malo spoznali izredno moč in lepoto Trdinove večno sveže besede. Naše deklice bo dalje zanimal prijetno kramljajoč sestavek inž. C. Jegliča o negovanju nageljnov, našemu narodu že od nekdanj najljubših cvetov, s katerimi je prepleta mnogotere pesmi in ornamente. Zelo privlačen tudi za odrasle čitatelje bo sestavek, ki razlaga na lahko razumljiv način in s pomočjo nazornih slik posnetek in predvanje zvočnega filma. Da bo poleg literarnih prispevkov (Milčinski, Meško, Gaspari i. dr.) tudi pester mozaik poučnega in zabavnega

drobiža in nova naloga za nagrado, tega niti nima sicer precej zgodovinskih del, ki obravnavajo to žalostno poglavje še obširneje in bolj učeno kakor ta Erjavčeva knjižica, pa baš to je tista ovira, ki ne dovoli priprostemu bralcu, da bi se s pridom razgledal na našo preteklost. Kdor pa preteklosti ne pozna, ne zna in ne more ceniti sedanjih prilik tako, kakor je to potrebno. Erjavčev je zgoštil obširno zgodovinsko snov na najporrednejšo mero in izločil iz nje vse, kar ni bistvenega. To kar nam podaja v svoji knjižici, je najčistejši destilat slovenske preteklosti z aromo priljudnega pripovedovanja, ki ni nikjer suhoparno in nikjer vsiljivo. Knjige ne bo prebrali rad samo otrok, ampak tudi odrasli ter bo služila kot izvrsten učni pripomoček tudi učitelju kakor so bili to Skuljevi »Sadjarčiči«.

Četrta knjižica, namenjena najmlajšim, bo prinesla prevod najlepših Grimmovih pravljic, teh večno svežih biserov svetovne mladinske književnosti. Da jim bodo dale Gasparijeve ilustracije še posebno prikupno obeležje, o tem je lahko vsakdo prepričan, kdor ve, kako zna to napraviti mojster Maksim. S prevodom je sicer res ponavadi tako, da le redkokdaj uspe v tujem okolju. Mladinska Matica se je tega zavedala in razpisala lepo nagrado za primerno domače delo, ki ga pa žal ni dobila. Zato je morala seči po prevodu. Da si je izbrala v to baš Grimmove pravljice, ki smo jih tudi mi svojčas s pridom prebirali, čeprav slabo ponašene, je storila najboljšje, kar je mogla storiti. Prevod je oskrbel Julij Slapšak in kdo ne pozna njegovih prijetno kramljajočih spisov »Mišjakovega Julčeka«! Ti so nam porok, da dobijo naši malčki v Grimmovih pravljicah čitvo, ki bo dihala svežo domačnost kakor dotlej je malokateri prevod v mladinskem slovstvu.

Tako torej: Knjige so pripravljene in obetajo lepo darilo naši mladini. Mladinska Matica bo tudi letos v polni meri izpolnila svoje poslanstvo. Za borih 10 Din bo nudila svojim naročnikom zares izbranega čitva, ki se ga bo vsakdo vzradostil. Njena drobna in prikupna knjižnica se bo obogatila s štirimi novimi deli trajne vrednosti in se približala prvemu tučatu njenih izdaj, ki hranijo v sebi že lepo duhovno premoženje. Za naše majhne prilike je to bogastvo, na katerega smemo biti po pravici ponosni.

Kdo je ta »smemo«? — V prvi vrsti slovensko učitelstvo, ki je s svojjo požrtvovalno agitacijo omogočilo realizacijo te plemenite zamisli. Ali mu more ob tem še kdo očitati kulturno revščino? V Maticinih publikacijah imamo argument, ki bi do kraja osmešil tako sodbo! Zato je dolžnost vsakega tovariša in tovarišice, da tega dragocenega argumenta ne da vti iz rok, da skuša vsaj obdržati dosežane število naročnikov, ako ga ne še dvigniti! »Naš rod« ne sme biti pri tem nikaka ovira. Iz dosežanih naročil mnogih šol je razvidno, da to tudi ni, ker je na njih število maticinih naročnikov celo znatno naraslo. Res so trdi časi za marsikaterega očeta in mater. Toda z dobro voljo bo le redki tisti, ki bi ne mogli svojemu otroku privoščiti lista in publikacij, to je borih 20 Din na leto. Treba mu je le dopovedati, kako visoko se obrestuje ta materialna glavčina. Tako so storili tisti tovariši in tovarišice, ki letos niso umanjkali z naročili maticinih knjig. Tako naj store še drugi! Ni zadosti, da vprašaš otroka, ali bo prinesel naročnino in da mirno kvitiraš njegov izgovor. Tvoja prava požrtvovalnost prične šele tam, ko je treba reči dobro in prepričevalno besedo roditeljem. Šele potem, če to ne za leže, si pred lastno vestjo prost očitka, da nisi storil svoje dolžnosti.

Zadnji dnevi teko, ne zamudi jih!

—az—

Pošljite naročilnice za 5 številko „Našega roda“.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

VABILO

na

XXVII. REDNI OBČNI ZBOR,

ki bo

v nedeljo, dne 13. aprila 1930., ob 10. uri v Ljubljani
v dvorani mestnega magistrata.

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega sveta o združnem poslovanju.
2. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za leto 1929.
3. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
4. Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička.
5. Volitev v upravni svet.
6. Volitev v nadzorstvo.
7. Slučajnosti. Posebni predlogi se morajo naznaniti upravnemu svetu vsaj tri dni pred občnim zborom.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil v zmislu § 31 pravil pol ure pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati.

Upravni svet.

Solske knjižnice.
Materijalna podpora za znanstveno in pedagoško izpopolnjevanje učiteljstva.
Podpore za potovanja učiteljev in učencev.

Materijalne podpore za gospodinske in gospodarsko-zadružne tečaje.
Skrb za zidanje novih šol in razširjenje starih.

Navodila glede poslovanja pri gradbah novih šol.

Banovinski prosvetni proračun.

Ker je banovinski proračun za prosveto že sestavljen, ga je banovinski šolski odbor vzel na znanje po predsednikovem naročilu, ki je pojasnil, da ga bo v bodoče izdelal banovinski šolski odbor, kar sedaj ni bilo mogoče.

Banovinski proračun priobčimo in izpregovorimo o njem pozneje.

Člani so osobito omenjali postavke za plačevanje katehetov iz banovinskega proračuna. Zastopniki učiteljstva narodnih šol so poudarjali potrebo plačevanja učiteljskih stanarin iz banovinskega proračuna. Na razna vprašanja, kako je kriti stanarine, če niso predvidene v proračunu, obstoja mnenje, da iz posojila, ki ga je kot primanjkljaj ustavit v bodoči proračun.

Cilj zakona je, da dobe učitelji naturalna stanovanja. Pri novih šolah jih povečini že imajo.

Velikost stanovanj in drugo bo predpisal pravilnik.

S strani zastopnikov učiteljstva narodnih šol se je pokrenilo vprašanje, da naj bi se iz sedanjih sreskih učiteljskih knjižnic ustanovila banovinska učiteljska knjižnica.

Gradnja novih šol.

Glede zidanja novih, oziroma razširjanja obstoječih šol se je vzel na znanje postopek komisijalnega odobranja ter so se v glavnem označile one šole, ki so najbolj potrebne novih poslopj, oziroma popravil. V vsej banovini bo treba v doglednem času preskrbeti nad 150 šolam primerna šolska poslopja.

Posebno zahteva tolmačenja § 32. zakona v narodnih šolah, kdo nosi komisijnske stroške? Občine naj bi predlagale idejno skico v predprorabacijo, da se izvrše potrebne korekture preden se da napraviti končni načrt. Pravilnik za gradnjo šol mora vsebovati vse smernice glede postopka in popolno določiti kakšni morajo biti šolski prostori in učiteljska stanovanja. Banska uprava naj razpiše nagrade za idejne skice šolskih zgradb, ki bodo prikrojene tako, da bodo ustrezale različnim pokrajinam, estetično ter značaju, kateremu ima služiti šola. Nadzorstvo je mogoče s strani gradbenega odseka le pri glavnih delih.

Analfabetizem.

Glede pobiranja nepismenosti so se storili sklepi, da se bodo ustanovile takozvane ambulante šole po § 18., kakor jih določa novi zakon, in sicer to predvsem v srezih Murska Sobota in Dravograd.

Sole za defektno deco.

Iz poročila, ki ga je podal šef za osnovno šolstvo dr. Kotnik, je razvidno, da imamo v banovini duševno in telesno zaostale dece 1959, in sicer 1085 dečkov ter 874 deklic. Od teh obiskuje pomožne šole v Mariboru in

Ljubljani 169, gluho-nemnico v Ljubljani 95 in zavod za slepe v Kočevju 18 skupaj 282 otrok; v osnovne šole hodi 975, a 702 sta brez vsakega šolskega pouka. V tem pogledu so se storili sklepi, da se ustanovi najprej en zavod za duševno zaostalo deco za prvo in nujno potrebo ter ukrene vse potrebno ožji odbor.

Banovinski šolski fond.

Banovinski šolski fond naj bi dobil redne dohodke od šolskih glob, od taks gledališča in kina, volil in daril ter iz proračuna.

Banovinska zaloga šolskih knjig.

Nadalje so bili storjeni sklepi, ki bodo omogočili izdatnejše podpiranje zidanja in popraviljanja šol. Za zalogo šolskih knjig se bo izdelal poseben pravilnik in se bo naprosilo ministrstvo prosvete, da dovoli izdajanje učnih knjig za dravsko banovino v tej zalogi. Iz banovinskega šolskega fonda se bodo podpirali tudi revni učenci s šolskimi knjigami in učili.

Prevzem okrajnih meščanskih šol.

Za one meščanske šole, ki so jih doslej vzdrževali okrajni zastopi in okrajne blagajne, se je začasno preskrbelo v banovinskem proračunu, končno pa se bo to vprašanje rešilo z novim zakonom za meščanske šole.

Verske šole v Prekmurju.

Kot zastopnik Prekmurja je poročal g. župnik Baša o položaju verskih šol v Prekmurju.

Treba bo priti do ločitve imovine in jo prepisati na šolsko občino.

Kmetško-nadaljevalne šole.

Nato je predsednik poročal o kmetških nadaljevalnih šolah in jih toplo priporočal. Zanj je v banovinskem proračunu določena večja vsota.

G. predsednik je poudarjal, da ta šola ni strokovna, ampak v prvi vrsti vzgojno poklicna, ki gradi na osnovno šolskem znanju. Treba bo prirerjati tečaje za izobrazbo učiteljev in učiteljic, ki naj bi delovali na teh šolah. V letu 1928./29. je bilo v dravski banovini 86 šol, in sicer 53 kmetško-nadaljevalnih s 1011 učenci in 33 gospodinjstvo-nadaljevalnih s 464 udeleženkami. V šolskem letu 1929./30. je vseh šol 112. Ta institucija deluje neposredno na vse, torj pomaga glavnemu cilju uprave, za ekonomsko povzdigo naroda.

Društvo učiteljic.

Društvo učiteljic je obhajalo lani tridesetletnico svojega obstoja. Ta jubilej je šel skoraj neopaženo mimo učiteljic, pretežna večina zanj ni vedela, mnogo jih je celo — zlasti mlajših — ki niti ne vedo, da to društvo sploh eksistira.

Iz tega je razvidno, da v društvu ni življenja, ki bi zajelo množico učiteljic in jo pritegnilo v svoj delokrog. Kljub skromni članarini, letnih 10 Din je število članic, v primeri s celotnim številom učiteljic, nizko in še te so, z nekaterimi izjemami, precej pasivne. O tem životarjenju se je ponovno razpravljalo na društvenih zborovanjih in se je iskalo izhoda v pozitivno, pa tudi v negativno smer, saj se je govorilo celo o likvidaciji.

Ker pa Društvo učiteljic nosi naše ime in še iz drugih vzrokov, se mi zdi, da njegova usoda ni le zadeva odbornice in članice, ampak vseh slovenskih učiteljic. Zato se mi zdi potrebno, da se o njem temeljiteje pomenimo in izvajamo potem posledice.

Najprej ugotovimo vzroke današnje krize društva. Na zborovanjih se je najbolj poudarjalo nezanimanje za to društvo med učiteljicami. Toda to — po mojem mnenju — ni glavni vzrok. Zanimanje je namreč treba v masi vzbuditi kar bi storile agilne in zavodne tovarišice — če bi bile prepričane o eksistenčni potrebi tega društva. Tega prepričanja pa ni, ampak nasprotno. Društvo učiteljic smatrajo za neaktualno za cepljenje sil spričo skupne organizacije UJU, kjer imamo tudi me učiteljice svoboden forum za udejstvovanje, in sicer širši in zato važnejši in silnejši povdarek naših zahtev. To spoznanje je, po mojem mnenju, rodilo krizo v Društvu učiteljic in mu bo tudi izkopal grob.

Toda to se ne bo zgodilo še sedaj in se tudi še ne sme. Popolnoma pravilno je sicer naziranje o eni edini, skupni organizaciji, toda praksa se je pokazala čisto drugačna od teorije in zato se mi zdi to društvo danes prav tako potrebno, kakor ob svojem pričetku.

Če pogledamo namreč naše udejstvovanje v UJU, se nam pokaže neugodna slika. Dve tretjini članstva tvorimo in imamo po svojem številu možnost odločilnega vpliva in pravico do vseh vodilnih mest. Namesto tega smo se pa uveljavile sledeči: 1 članica ožjega sosveta (tovarišev 12), samo dotična v širjem sosvetu, ki šteje 45 članov, tri v centralnem odboru, nekaj društvenih tajnic, blagajničark in odbornic in nekaj članic odsekov, nekoliko predavateljic in nekatere redke, ki se aktivno udeležujejo društvenih zborovanj.

Iz raznih vzrokov prepuščamo ves stanovski boj tovarišem in celo tedaj, kadar imamo lastne in različne potrebe od njihovih. In ne samo to. Za organizacijska vprašanja se tako malo zanimamo da nam je tudi borba, ki jo vodijo tovariši odijozna. Ne vidimo načel, ampak pritrjujemo lepim besedam, mnogokrat v lastno škodo in v oviro napredku organizacije.

Brez zamere, tovarišice! Nisem napisala tega zaradi kritike, hotela sem samo dokazati, da smo, iz raznih vzrokov, v skupni organizaciji tako pasivne, da ne moremo vzdržati trditve da bi bilo udejstvovanje v Društvu učiteljic cepljenje sil. Zdi se mi, da nam je prav zaradi te pasivnosti in njenih škodljivih posledic potrebno torišče, kjer bi odpadel marsikateri vzrok našega molka, kadar smo med tovariši.

Res je namreč, da imamo poleg skupnih stanovskih potreb in nalog, še svoje lastne, o katerih se razgovarjamo najlažje, če smo same med seboj. Koliko skritega trpljenja, izvirajočega iz zapostavljanja v stanu in v socialnem življenju privre na dan na takih sestankih in upanju na razumevanje, uteho in nasvet!

V nekaterih društvih so tovarišice že spoznale potrebo medsebojnega združevanja in prakticirajo ob priliki skupnih zborovanj, še svoje lastne sestanke. Toda to delo bi moralo biti sistemizirano in na podlagi skupnega programa. Ker ima Društvo učiteljic v svojem namenu obširen delokrog, bi bilo najpametnejše, da pristopimo v čim večjem številu in pričneemo, oziroma nadaljujemo, tu z delom, ki se nam zdi potrebno.

Da pa ne bo nesporazumljenja in da bi mi kdo ne očital fermistične propagande in odtujevanja od skupne organizacije, moram še povedati, katero nalogo smatram najvažnejšo in ki daje prav za prav glavni pomen temu društvu.

Vzgjati široko plast učiteljic za brambo lastnih pravic za delo v organizaciji in med ljudstvom, dvigati torej samozavest, stanovsko zavednost in socialni čut — v tem vidim eksistenčno upravičenost Društva učiteljic.

Nesmiselno bi bilo, postaviti v delovni program Društva učiteljic borbo za materialne koristi, ker tu imamo skupne interese s tovariši in jo moramo bojevati skupno z njimi v področju organizacije UJU, ki je močnejša. Pač pa bi se morale vzgajati za to borbo, da bi prihajale v UJU pripravljene, da bi ne bila značilna poteza učiteljice v organizaciji pasivnost, temveč zavednost in iniciativnost. Ta vzgoja bi bila v korist nam samim, ker bomo enakopravne šele tedaj kadar si jo bomo izbojevale same. Koristila pa bi tudi tovarišem ker se bo uveljavil naš stan po svoji vrednosti šele takrat, ko bo stala pretežna večina članstva v skupnem boju. Tedaj pa bomo znale uveljaviti v UJU tudi lastne zahteve in si pridobiti upoštevanje, do kakršnega imamo pravico po svojem številu.

Do tistega časa pa, tovarišice, združimo se v Društvu učiteljic in pozivimo njegovo delovanje!

L. K.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh prejmete položnice za nakazilo članskega prispevka v znesku 16 Din, zakonski pari 31 Din, za zadnje tri smrtne slučaje, in sicer: 207. Ivan Klemenčič, Maribor, 208. Gustav Spetzler, Trebnje in 209. Marija Tramte, Kamnik. Dediči so prejeli 36.365 Din. Društvena uprava prosi vse člane, zlasti še one, ki imajo večje zaostanke, da nakažejo takoj potrebne zneske. — Novi prigašenci za U. S. naj nakažejo zneske za sprejemne pristojbine. Kdor nima položnice, naj jo zahteva od društvene uprave. — Danes ima U. S. 2456 članov, posmrtnina znaša 12.280 Din.

Splošne vesti.

— Pri g. ministru prosvete. Predsednik UJU tov. Vlada K. Petrovič je posetil 18. t. m. skupno s predsednikom beogradske sekcije tov. Milanom Popovičem gospoda ministra prosvete in je ob tej priliki zaprosil g. ministra za pojasnila glede izdelave uradniškega zakona, glede učiteljskih doklad in stanarine, glede vprašanja šolskih nadzornikov, glede prireditve državne razstave med skupščino UJU v Beogradu. Govorilo se je tudi o učnih načrtih za osnovne šole in učiteljska. — Gospod minister je bil tako ljubeznen in dal zastopnikom učiteljstva vsa zaprosena pojasnila o gori navedenih zadevah.

— Uradniški zakon. Čitateljem našega lista, kakor tudi druge uradnike, brez sumnje zelo zanima vprašanje novega uradniškega zakona. — Svoječasno je bilo objavljeno imenovanje specialne komisije za izdelavo tega zakonskega načrta in tudi to, da je Izvršni odbor našega združenja o tej priliki posetil g. ministra prosvete in g. ministra pravde ter istočasno predal vsem merodajnim faktorjem posebno peticijo. Iz današnjega komunikeja izvršnega odbora je razvidno, da se izvršni odbor stalno interesira za to vprašanje. — V kolikor smo nadalje obveščeni se delo komisije na tem projektu nadaljuje in je zaradi tega prezgodaj govoriti o kakih definitivnih odlokih v tem oziru. Glede tega je bilo kakor znano, izdano službeno obvestilo, ki je demantiralo prezgodnje in netočne vesti gotovih listov o tem vprašanju. — Ker podrobnosti tega dela še niso znane javnosti tudi mi ne moremo dati nikakih natančnejših informacij. — Edino, po tem, kar je že prišlo med javnost, se teži za tem, da bo novi zakon v kolikor mogoče čim jasnejši, prožnejši in enostavnejši. Skušalo se bo izvesti sorazmerno in pravično materialno razvrščanje vsega uradništva. — (»Narodna Prosveta«).

— Za izboljšanje materialnega položaja učiteljstva. Dne 21. t. m. se je vršila skupna seja izvršnega odbora in beogradskega poverjenišva UJU, na kateri je bilo prisotnih približno 20 članov odbora. — Seja se je vršila zaradi reguliranja materialnega vprašanja učiteljstva oša. šol. Ob tej priliki sta predsednik združenja tov. V. Petrovič in beogradski poverjenik tov. M. Popović obvestila odbornike o svojem obisku pri g. ministru prosvete ki sta ga napravila zaradi materialnega vprašanja učiteljstva in tudi zaradi drugih za šolo in učiteljstvo važnih vprašanj. — Na predlog odbornika tov. Rabrenovića in po izčrpnih debati se je skupna seja zedinila na sledeče zahteve: 1. Da se učiteljska stanarina, predvidena po sedanjem zakonu o narodnih šolah, v celoti realizira z državnim proračunom. 2. Da se na isti način kot se regulira materialni položaj ostalega uradništva, uredi tudi za učiteljstvo in 3. da posetijo zaradi vsega tega tov. V. Petrovič, M. Popović, M. Vujanac, Jęfta Krljevič, Petrija Simić in D. Milanović vse merodajne faktorje, predvsem pa g. ministra prosvete in jih seznanijo z učiteljskimi zahtevami v smislu sklepa te seje.

— † Wesiak Franc, učitelj v pok. V prijaznem kraju Orešje ob levem bregu Drave, uro hoda od Ptuja, je na svojem posestvu v soboto dne 22. marca t. l. po kratki boleznini posledicah mrtvouda preminul učitelj v pok. Wesiak Franc v 80. letu svoje starosti. Kot učitelj-začetnik je služboval pri Sv. Marjeti niže Ptuja in v Ormožu, od leta 1877. dalje pa ves čas to je 33 let, do njegove upokojitve leta 1910. pri Sv. Križu tik Rogaske Slatine. Bil je odlični učitelj in vzgojitelj ter iskren tovariš. Ob njegovi upokojitvi ga je odlikovala občina Sv. Križ pri Rogaske Slatini s častnim občanstvom, Smarsko-Rogaško učiteljsko društvu pa s častnim članstvom. Naj v miru počiva!

— Tovariši in tovarišice deške in deklishe šole v Trbovljah so v soboto, dne 15. marca 1930. hospitalirali pri tov. D. Bitencu v Leskovcu pri Krškem. — Po hospitalaciji se je vršil tozadevni razgovor, kojeja se je udeležil tudi sreski referent g. L. Levstik. Po skupnem kosilu, ki je poteklo v tovariškem razpoloženju, so se poslovili Trboveljčani v največjem zadovoljstvu od tamošnjih kolegov. Tovarišu Bitencu pa še enkrat iskrena hvala!

— Odhod pevskega zbora UJU na turnejo po Čehoslovaški. Pevski zbor se je odpeljal iz Ljubljane v sredo 26. t. m. ob 12. uri z brzim vlakom. S pevskim zborom je šel tudi poverjenik Andrej Skulj ter skladatelj Emil Adamič, Janko Ravnik, Heri Svetel in Zlatko Grgošević iz Zagreba. Generalna skušnja je bila v torek 25. t. m. v Unionu. Pristostvovali so ji tudi čehoslovaški konzul g. dr. Resl in prosvetni šef g. dr. Lončar, poleg številnih glasbenih kapacitet. G. konzul je prišel tudi k odhodu zbora na glavni kolodvor.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

En gros. En detal'.

Pošljite naročilnice za Mlad. Matico, rok je zaključen s 1. aprilom.